

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی
شورای فرهنگ عمومی

بسمه تعالی

شماره:

تاریخ:

پوست:

سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید

(مصوبه جلسه ۸۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۰ شورای فرهنگ عمومی کشور)

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ

بگو آیا آنان که می‌دانند و آنان که نمی‌دانند یکسانند؟ [هرگز!] تنها خردمندان پند می‌پذیرند. قرآن کریم: سوره زمر، آیه نهم

«مشکل‌تر از کتاب نوشتن، رساندن کتاب به چشم و ذهن مخاطب است. این خیلی مهم است. این، هنر و دقت لازم

دارد؛ ظرفیتهایی دارد که بایستی بتوانید این‌ها را وارد ذهن این‌ها بکنید.» مقام معظم رهبری ۱۳۹۵/۰۹/۱۵

مقدمه

مرتبه والای کتاب در دستگاه معارفی اسلام و میراث کهن فرهنگ ایرانی، چنان آشنا و غیرقابل انکار است که تجلیات بارز آن را می‌توان در همه سویه‌های تعلیمی و تربیتی، اعتقادی، عبادی، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، علمی، ادبی، هنری و معرفتی، به‌وضوح دید. هیچ رسانه‌ای نتوانسته است جایگاهی را که کتاب - به عنوان ابزار بنیادین فرهنگ‌ساز و تمدن‌آفرین - دارد، کسب کند. آگاهی بخشی و دانش‌افزایی، بصیرت‌زایی و دانایی‌پروری، توسعه و پیشرفت و گفتمان‌سازی در حوزه فرهنگ عمومی، بخشی از جلوه‌های حضور کتاب در تاریخ و جغرافیای فکری ماست. با پشتگرمی به این میراث و مبتنی بر روح کلی تعالیم گرانبار اسلامی (چنان‌که در نخستین آیه قرآن کریم، امر به «خواندن» شده است) و نیز بر مبنای فرهنگ دانایی‌خواه و «متن‌محور» ایرانی و آرمان‌های فرهنگی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران که در سیره و سخنان پیشوای فقید انقلاب (رضوان الله علیه) و رهبر معظم انقلاب (حفظه الله) جلوه‌گر است، برنامه‌ریزی برای کتاب و کتابخوانی، در واقع، مصداق بارز برنامه‌ریزی برای حفظ هویت عقیدتی و قومی، بر ساختن سبک زندگی ایرانی، اسلامی است. این مهم در شرایط فعلی جهان و منطقه که تهاجم فرهنگی به عنوان بخشی از گفتمان جنگ ترکیبی نظام سلطه علیه انقلاب اسلامی، به دنبال تضعیف پایه‌های هویتی جامعه اسلامی و توقف شتاب، رشد و گسترش «انقلاب

نشانی: تهران، میدان بهدستان، خیابان کمال‌الملک، شماره ۱۸، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی

تلفن: ۰۲۱-۲۳۱۶۰۵۰۵ (خط)؛ شماره: ۳۳۹۱۱۲۴۲؛ پست الکترونیک: info@pcci.ir

اسلامی در گام دوم، فرهنگ مقاومت در منطقه و استقلال خواهی آزادگان جهان» است، بسیار حیاتی و ضروری می‌نماید.

«خواندن»، به جز این که وسیله تبادل دانش، ارتقا و سودهی به فرهنگ و زمینه ساز تغییر و تحول اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است، همچنین، به دلیل ارتباط مستقیمش با توسعه تفکر فردی و تأثیرگذاری بر حوزه عمومی و غیررسمی فرهنگ، از کارآمدترین ابزارهای ایجاد نظم اجتماعی، مهارت‌های هوشمندی فردی و جمعی، پرورش شخصیت خلاق، ایجاد و تجدید حیات اخلاقی و دینی و مذهبی، عمق‌دهی به مفاهیم و ادراکات، معنادهی به معلومات، ظهور تفکر انتقادی و زیبایی‌شناسانه، نشاط روحی، الهام‌بخشی، ارتباط‌آفرینی و جامعه‌سازی نیز به شمار می‌آید.

با توجه به سرعت تحولات فرهنگی و اجتماعی در جهان، «ترویج خواندن» - که گستره‌ای فراتر از مفهوم «مطالعه» را در بر می‌گیرد - به عنوان یکی از راهکارهای اصلی مبارزه با بحران‌های فرهنگی و عامل توسعه پایدار متناسب با زیست‌بوم هر فرهنگ، به تحقق آرمان‌های اجتماعی و فرهنگی کشورها یاری می‌رساند. برنامه‌ریزی و طراحی سیاست‌گذارانه به منظور ترویج خواندن مفید، مستلزم تبیین الزامات و شیوه‌ها، به‌کارگیری هماهنگ و هدفمند امکانات عمومی و حاکمیتی، تمهید برای جلب پشتیبانی‌های فکری و فرهنگی و مالی و فناوری‌های ارتباطی و اطلاع‌رسانی و ترویج ضرورت مشارکت جمعی و فردی در این حوزه است.

بر این اساس، توسعه کمی و کیفی فرهنگ کتاب‌خوانی و ترویج و عمومی‌سازی خواندن مفید در میان همه گروه‌های اجتماعی به‌عنوان یک هنجار رهایی‌بخش، مستلزم تولید مواد خواندنی مناسب و مفید و از میان برداشتن موانع دسترس آحاد مردم به آنها از راه هم‌افزایی همه دستگاه‌ها و سازمان‌های مرتبط و به‌کارگیری تمام توان کشور با ترسیم فرآیند کار و تقسیم وظایف و مطالبه و ارزیابی بهنگام عملکردهاست. در این مسیر و در پی این ضرورت، شورای فرهنگ عمومی کشور، «سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید» را به شرح زیر تصویب می‌کند.

ماده ۱. مفاهیم کلیدی

۱. **خواندن:** فرایند و زیست‌بوم فعال شناختی - مهارتی است شامل رمزگشایی از نمادهای نوشتاری یا گفتاری زنجیره‌وار و منسجم به منظور استنتاج معانی از مواد خواندنی که مفاهیم و پیام‌ها به وسیله آن درک و دریافت می‌شود. خواننده

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای فرهنگ عمومی

بسمه تعالی

شماره:

تاریخ:

پوست:

در این فرایند، پس از کشف پیام متن و مبتنی بر آموخته‌های پیشین، در پی کشف معانی تازه برمی‌آید و از مرز انباشت اطلاعات و افزایش کمی سواد اطلاعاتی فراتر می‌رود؛

۲. خواندن مفید: خواندن مفید معطوف به اثر و نتیجه بوده و برون‌داد علمی، رفتاری، ذهنی یا روانی دارد که برای رشد انگیزه، ارتقای توانایی‌های انتقادی و مهارتی، توسعه دانش کاربردی و نهایتاً تعالی فرد ضروری است.

۳. مواد خواندنی: آثار مکتوب، منتشرشده و مناسب خواندن در یک یا چند رده در قالب‌های کاغذی، دیجیتال، صوت، بریل و تصویر؛

۴. ترویج: مجموعه فعالیت‌های منسجم و هدفمند ارتباطی - فرهنگی (شامل راهنمایی، مشاوره، معرفی، نقد و ...) که مزایای یک خدمت، محصول یا رفتار را به آگاهی می‌رساند و مخاطبان هدف را تشویق به استفاده از آن می‌کند؛

۵. خواننده: فرد یا جمیت خدمت‌گیر از کتابخانه و یا استفاده‌کننده از مواد خواندنی، فارغ از سن، جنس، نژاد، ملیت و علایق فرهنگی، اجتماعی و سیاسی؛

۶. سبک زندگی ایرانی - اسلامی: مهارت و هنر زندگی برآمده از فرهنگ اسلامی و ایرانی که - مبتنی بر جهان‌بینی و دستگاه معرفتی اسلام - روش‌ها، سنت‌ها، آداب، عادات، رسوم و رفتارهای زیستی ایرانیان مسلمان را در سه ساحت «رابطه انسان با خود»، «رابطه انسان با خدا» و «رابطه او با مردم» تبیین می‌کند و هدف آن، دستیابی به وضع مطلوب برای نیل به تمدن نوین اسلامی و تحقق وضع آرمانی سبک زندگی در عصر ظهور است.

ماده ۲. چشم‌انداز سند

ترویج خواندن آگاهانه و مفید به عنوان زیربنای تفکر انتقادی و خلاق که جامعه ایرانی - اسلامی در طی آن، علاوه بر افزایش سواد اطلاعاتی عمومی، تخصصی و اختصاصی، در چارچوب سبک زندگی ایرانی - اسلامی، در بهبود زیست فرهنگی، اجتماعی و سیاسی خود مشارکت فعال، پویا و مؤثر داشته باشد.

ماده ۳. هدف‌ها

۱. «دسترسی آسان و کم هزینه به مواد خواندنی» مناسب و مفید در همه قالب‌ها برای همه گروه‌های سنی و اجتماعی؛
۲. «کاربست و هم‌افزایی» همه ظرفیت‌های حاکمیتی و غیرحاکمیتی کشور برای دسترس‌پذیر ساختن مواد خواندنی مفید؛

۳. «عمومی‌سازی فرهنگ خواندن مفید» در میان ایرانیان به عنوان یک کنش فردی و اجتماعی؛
۴. «برطرف کردن چالش‌ها و موانع» پیش روی جامعه ایرانی در ارتباط با خواندن مفید با رویکرد علمی؛
۵. «توسعه مهارت‌های خواندن مفید» در میان ایرانیان و توانمندسازی آنان؛
۶. «باز طراحی زنجیره خواندن» در جامعه ایرانی براساس الزامات اعتقادی، نیازهای بومی و الگوهای موفق جهانی.

ماده ۴. کارگروه ملی ترویج خواندن

به منظور بررسی و پایش اجرای سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید، کارگروهی دایمی مرکب از نمایندگان دارای اختیار تام، حداقل در سطح معاون دستگاه‌های زیر، تشکیل خواهد شد:

۱. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
۲. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور؛
۳. وزارت آموزش و پرورش؛
۴. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
۵. سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران؛
۶. سازمان اسناد و کتابخانه ملی؛
۷. سازمان تبلیغات اسلامی؛
۸. ستاد عالی نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور؛
۹. معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری؛
۱۰. وزارت ورزش و جوانان؛
۱۱. ستاد کل نیروهای مسلح؛
۱۲. مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۱۳. مرکز رسیدگی به امور مساجد؛
۱۴. کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان؛

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی
شورای فرهنگ عمومی

بسمه تعالی

شماره:

تاریخ:

پوست:

۱۵. سازمان جهاد دانشگاهی؛

۱۶. مجمع ناشران انقلاب اسلامی؛

۱۷. وزارت کشور؛ (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور)

۱۸. شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه؛

۱۹. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۲۰. وزارت راه و شهرسازی؛

۲۱. معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری.

تبصره ۱- به پیشنهاد جانشین رئیس کارگروه و با تصویب کارگروه، یک تن از انجمن علمی در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و نیز دو تن از فعالان دغدغه‌مند، آگاه و انقلابی در حوزه نشر و ترویج خواندن به عنوان عضو کمیته دعوت خواهند شد.

تبصره ۲- سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها، برحسب مباحث مطرح در کارگروه (بدون حق رای)، دعوت خواهند شد.

تبصره ۳- کارگروه استانی مرکب از مدیران استانی زیرمجموعه دستگاه‌های عضو کارگروه ملی خواندن و ترویج مطالعه در هر استان، به ریاست استاندار، تشکیل می‌شود و هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد خود را برای کارگروه ارسال می‌کند.

ماده ۵. ارکان کارگروه

۱. ریاست کارگروه به عهده وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی است؛

۲. جانشین رئیس کارگروه، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور است؛

۳. دبیرخانه دایمی کارگروه در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور مستقر خواهد بود.

تبصره ۴- دبیر کارگروه، که توسط جانشین رئیس کارگروه تعیین می‌شود، وظیفه پیگیری و اجرای مصوبات کارگروه را بر عهده دارد.

ماده ۶. وظایف کارگروه

۱. سیاست‌گذاری و تدوین برنامه‌های هر یک از موارد مطرح شده در ماده ۷ تا ۱۲؛

نشانی: تهران، میدان بهارستان، خیابان کمال‌الاک، شماره ۱۸، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۶۰۵۰۵ (خط)؛ شماره: ۳۳۹۱۰۲۴۲؛ پست الکترونیک: info@pccci.ir

۲. تنظیم وظایف دستگاه‌های مذکور در ماده ۷ تا ۱۲؛

۳. نظارت بر اجرای مصوبات کارگروه و انجام وظایف دستگاه‌ها و ارجاع دستگاه‌های متخلف به مراجع ذی صلاح قانونی؛

۴. رصد تحقق اهداف سند؛

ماده ۷. وظایف دبیرخانه

۱. برنامه‌ریزی و سازماندهی فعالیت‌ها و فرآیندهای دبیرخانه؛

۲. پیشنهاد طرح‌ها و راهکارهای علمی و اجرایی مؤثر برای اجرای سند به ازای هر یک از دستگاه‌ها با توجه به مأموریت سازمانی آنها و پیگیری اجرای آن؛

۳. هماهنگی میان اعضای کارگروه برای حفظ ارتباط اعضا و برگزاری منظم جلسات؛

۴. پیگیری اجرای مصوبات و گزارش فصلی آنها به کارگروه.

ماده ۸. تولید

۱. معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری و وزارت علوم و تحقیقات و فناوری مکلف به الگوبرداری و بومی‌سازی فناوری‌های نوین سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در حوزه خواندن در قالب حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در این حوزه است؛

۲. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی فعال در حوزه نشر، در راستای تولید مواد خواندنی مناسب و ساماندهی بازار نشر به منظور غلبه آثار تألیفی مناسب بر آثار ترجمه‌ای، علاوه بر نظارت نظام‌مند بر ترجمه آثار زبان‌های دیگر به فارسی، مکلف به شناسایی و سفارش ترجمه آثار فاخر سایر زبان‌ها به فارسی و حمایت از آن در کشور هستند؛

۳. همه دستگاه‌های ذی‌ربط، به‌ویژه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مکلف به اقدام در راستای تولید و توسعه مواد خواندنی برای گروه سنی خردسال، کودک و نوجوان هستند؛

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای فرهنگ عمومی

بسمه تعالی

شماره:

تاریخ:

پوست:

۴. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت فناوری اطلاعات و ارتباطات مکلف به رفع موانع زیر ساختی، حقوقی و مالی برای «گسترش و حمایت از بازار کتاب دیجیتال» در کشور هستند؛

۵. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، سازمان بهزیستی کشور و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مکلف به فراهم‌آوری امکانات و حمایت از تولید مواد خواندنی گویا و بریل برای نابینایان و «مواد خواندنی مناسب‌سازی‌شده» برای ناشنویان و سالمندان هستند.

۶. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، از طریق فعال‌کردن فرآیندهای حمایتی و اعتبارات سالانه، مکلف به تدوین و ابلاغ سیاست‌ها و دستورالعمل‌های محتوایی برای تولید مواد خواندنی مبتنی بر نیاز مردم و اقتضات جامعه و اهداف کلان کشور است؛

ماده ۹. عمومی‌سازی

۱. سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است با رویکرد اطلاع‌رسانی، آموزش، تبلیغ و ترویج، در تمامی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی داخلی به صورت هفتگی حداقل یک ساعت برنامه با موضوع خواندن، نقد و معرفی کتاب و کتابخانه‌های عمومی تولید و پخش کند؛

۲. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (معاونت امور هنری و سازمان سینمایی) مکلف است، به صورت مشخص و منطبق با برنامه مدون از جمله گسترش طرح اقتباس از آثار ادبی، به ترویج خواندن در آثار سینمایی کشور اهتمام ورزد؛

۳. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سازمان تبلیغات اسلامی مکلفند با ترویج شخصیت‌های ایرانی - اسلامی مبتنی بر فرهنگ مکتوب، به رشد محسوس کتابخوانی برای گروه سنی کودک و نوجوان اهتمام ورزند و برنامه سالانه خود را به کارگروه ارائه کنند؛

۴. تمامی شهرداری‌های کشور مکلفند حداقل ۳ درصد از تبلیغات شهری را به ترویج خواندن و کتابخانه‌های عمومی اختصاص دهند؛

۵. تمامی پیام‌رسان‌های داخلی مکلفند، به صورت مشخص و منطبق با برنامه مدون، دست کم ۵ درصد از تولیدات سالانه خود را به موضوع ترویج خواندن و خدمات کتابخانه‌ها و معرفی کتب مفید اختصاص دهند. این پیام‌رسان‌ها در این

نشانی: تهران، میدان بهدستان، خیابان کمال‌الملک، شماره ۱۸، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی

تلفن: ۰۲۱-۲۳۱۶۰۵۰۵ (خط)؛ شماره: ۰۲۱-۱۲۴۲۳۲۱۱ پست الکترونیک: info@pcci.ir

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای فرهنگ عمومی

بسمه تعالی

شماره:

تاریخ:

پوست:

صورت از معافیت‌های قانونی بهره‌مند خواهند شد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دبیرخانه کارگروه مکلف به پیگیری سازوکار اجرایی آن خواهند بود؛

۶. مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران، از تمام ظرفیت خود برای ترویج خواندن، به ویژه در مناسبت‌های مذهبی و تبلیغی برای همه گروه‌های سنی مخصوصاً کودکان و نوجوانان و جوانان استفاده کنند؛

۷. تمامی نشریات کثیرالتشعار یا محلی و خبرگزاری‌ها و سایت‌های خبری که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، مکلفند سالانه حداقل ۲۴ محتوای ۱۰۰۰ کلمه‌ای با موضوع کتاب و کتابخوانی، به‌تناوب زمانی، تولید و منتشر کنند. در این صورت از معافیت‌های قانونی بهره‌مند خواهند شد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دبیرخانه کارگروه مکلف به پیگیری سازوکار اجرایی آن خواهند بود؛

۸. وزارت آموزش و پرورش مکلف به نهادینه‌سازی ترویج خواندن در مدارس از طریق تقویت کتابخانه‌های آموزشی و گنجاندن دوره‌های مهارتی «مشاوره کتابدار» در آموزش ضمن خدمت معلمان است؛

۹. سازمان تبلیغات اسلامی و دبیرخانه ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد مکلفند با استفاده از ظرفیت مساجد و هیئت‌های مذهبی به‌صورت مشخص و منطبق با برنامه مدون، به ترویج خواندن و مواد خواندنی اهتمام ورزد؛

۱۰. سازمان اوقاف و امور خیریه مکلف است، ضمن توجه به موضوع ترویج خواندن در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های راهبردی خود، به‌صورت مشخص و منطبق با برنامه مدون، از همه امکانات تبلیغی‌اش به منظور ورود نخبگان، واقفان و خیرین به حوزه کتاب، خواندن و کتابخانه‌سازی استفاده کرده و بخشی از ظرفیت خدماتی و محیطی‌اش را به اجرای برنامه‌های ترویجی حوزه خواندن در کتابخانه‌های امامزادگان (فیزیکی و دیجیتالی) و نیز در کتابخانه‌های خود اختصاص دهد.

۱۱. سازمان تبلیغات اسلامی (حوزه هنری) مکلف است به‌صورت مشخص و منطبق با برنامه مدون، به ترویج خواندن و موادخواندنی در آثار و برنامه‌های خود در حوزه‌های کتاب، موسیقی، فیلم و هنرهای تجسمی اهتمام ورزد؛

۱۲. تمامی ارائه‌کنندگان محتوای فراگیر (فضای مجازی) که با نمایش مواد خواندنی مختلف، به ترویج خواندن می‌پردازند، از معافیت‌های قانونی بهره‌مند خواهند شد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دبیرخانه کارگروه مکلف به پیگیری سازوکار اجرایی آن خواهند بود.

ماده ۱۰. دسترسی

۱. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، به عنوان بهره‌بردار و پس از تأمین اعتبارات مالی مربوط، موظف به ایجاد و تجهیز کتابخانه‌های عمومی با اولویت شهرهای فاقد کتابخانه منطبق با برنامه ملی آمایش کتابخانه‌های عمومی کشور است؛ به طوری که سالانه حداقل ۵۰ کتابخانه عمومی استاندارد به شبکه کتابخانه عمومی کشور اضافه شود؛
۲. کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مکلف به ایجاد و گسترش «خدمات کتابخانه‌ای» خود به منظور ترویج خواندن براساس برنامه مدون پنج ساله است؛
۳. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و سازمان اسناد و کتابخانه ملی، با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط، مکلف به ایجاد کتابخانه عمومی دیجیتال برای دسترسی همه فارسی‌زبانان است.
- تبصره ۵- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف به پیگیری تخصیص اعتبارات مالی مربوط است.
- تبصره ۶- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور موظف است چالش‌های قانونی و حقوقی مربوط را پیگیری کند.
۴. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به منظور توزیع و دسترس‌پذیری عادلانه مواد خواندنی و روزآمد کردن آنها، مکلف به تأمین سالانه یک میلیون نسخه کتاب کاغذی، با اولویت گروه سنی کودک و نوجوان، برای کتابخانه‌های عمومی کشور است؛
۵. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف به تأمین سالانه پنج میلیون مجوز (لایسنس) استفاده یک ماهه کتاب دیجیتال و صوتی برای کاربران کتابخانه‌های عمومی است؛
۶. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور موظف به برقراری عضویت رایگان و ارائه خدمات فرهنگی کتابخانه‌های عمومی کاملاً رایگان برای سه دهک پایین جامعه است؛

۷. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف به توسعه زیرساخت فروش الکترونیکی کتاب در کشور با اولویت مناطق کمتر برخوردار و ایجاد تسهیلات فروش رایگان یا با تخفیف برای سه دهک پایین جامعه است؛

۸. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، مکلف به وضع استانداردهای لازم برای ایجاد و ارتقای سکویهای ایرانی ارائه کننده کتاب دیجیتال و صوتی و پیگیری اخذ مجوزهای قانونی مربوط از مراجع ذی ربط است؛

۹. همه نهادها و دستگاههای خدماتی مرتبط با موضوع، به ویژه نهاد کتابخانههای عمومی کشور و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، باید بخشی از اقدامات و برنامههای سالانه خود را، براساس برنامه مدون، به گروههای خاص (نابینایان، ناشنویان، سالمندان، مهاجران و ...) اختصاص دهند؛

۱۰. شهرداریها مکلف به ایجاد راهنماییهای شهری مناسب برای دسترسی شهروندان به کتابخانهها و کتابفروشیها هستند؛

۱۱. وزارت راه و شهرسازی مکلف است، مبتنی بر اولویتهای آمایشی، ضمن در نظر گرفتن اماکن ترویج خواندن در سیاستها و ضوابط شهرسازی و توسعه فضاهای شهری و شهرنشینی، در فرودگاهها، ایستگاههای راه آهن و پایانههای مسافری، فضاهایی را به ترویج خواندن اختصاص دهد؛

۱۲. وزارت کشور با همکاری دستگاههای ذی ربط در ارائه خدمات اجتماعی مکلف است، به منظور افزایش توانمندی و ارتقای سطح زندگی فرهنگی خدمت گیران به ویژه در مناطق محروم، طبق برنامه ای مدون و براساس اولویتهای آمایشی کتابخانههای عمومی، از راه واگذاری یا طرق دیگر، فضاهایی را به عرضه خدمات و محصولات فرهنگی کتاب محور و ترویج خواندن اختصاص دهد.

ماده ۱۱. آموزش و مشاوره

۱. نهاد کتابخانههای عمومی کشور موظف به ارائه «خدمات مشاوره خواندن» به خوانندگان در تمامی کتابخانههای عمومی به صورت حضوری است؛

۲. وزارت آموزش و پرورش، ضمن الزام به گنجاندن «زنگ خواندن» در برنامه درسی دانش آموزان مقطع تحصیلی ابتدایی (به منظور ارائه آموزش «مهارت‌های خواندن»)، مکلف است در مسیر برنامه‌های آموزشی خود تدبیری اتخاذ کند که دانش‌آموزان همه مقاطع در طول دوران تحصیلات رسمی خود، به مواد خواندنی غیردرسی مراجعه کنند؛

۳. وزارت آموزش و پرورش مکلف است سالانه و براساس برنامه مدون، به پایش دانش‌آموزان مدارس در همه مقاطع تحصیلی برای شناسایی انواع اختلالات خواندن بپردازد و برای بهبود وضعیت دانش‌آموزان مبتلا به اختلال خواندن، اقدام لازم را به عمل آورد.

۴. سازمان بهزیستی کشور مکلف است بخشی از فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی خود را، به صورت مشخص و منطبق با برنامه مدون، به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که همه گروه‌های خدمت‌گیر آن سازمان، به ویژه کودکان و نوجوانان، از خدمات مربوط به حوزه ترویج خواندن برخوردار شوند.

ماده ۱۲. پژوهش

۱. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مکلف است، به منظور تحول محتوایی و نظری در چارچوب تمدن نوین ایرانی - اسلامی و تطابق هرچه بیشتر سرفصل‌های رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی با ماهیت این رشته و امکان فعالیت حرفه‌ای و مهارت‌محور فارغ‌التحصیلان در بازار کار، ضمن توجه به مفهوم «مطالعات خواندن» در برنامه‌ریزی‌های درسی خود، برای بازنویسی رشته «مدیریت کتابخانه عمومی» در مقطع کارشناسی ارشد، منطبق با نیازهای بازار کار کشور، اقدام کند؛

۲. شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری مکلف به هدایت پژوهش‌های کاربردی و نظری کشور به سمت موضوع خواندن و همه تقسیمات مختلف آن مانند «خواندن دیجیتال» است.

۳. دستگاه‌های مرتبط با کارگروه سند ملی خواندن و ترویج مطالعه و نیز همه دستگاه‌های ذی‌ربط، مکلف به یکپارچه‌سازی داده‌ها و سامانه‌های مرتبط با حوزه خواندن به منظور هم‌افزایی هستند؛

۴. دبیرخانه سند خواندن و ترویج مطالعه مفید از طریق مرکز رصد فرهنگی کشور مستقر در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف به پیمایش علمی سالانه در موضوع «میزان مطالعه و عادات خواندن ایرانیان» و گزارش آن به کارگروه است؛

۵. بخش‌های پژوهشی مستقر در دستگاه‌های مرتبط با کارگروه سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید مکلفند، براساس برنامه مدون، بخشی از پژوهش‌های خود را به موضوع رصد و بررسی فرهنگ و میزان خواندن و نقد و معرفی مواد خواندنی اختصاص دهند؛

ماده ۱۳. ارزیابی و اصلاح

۱. این سند از زمان تصویب حداکثر ۵ سال اعتبار دارد و بعد از آن می‌بایست، براساس اقتضات و نیازهای کشور، به پیشنهاد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور توسط شورای فرهنگ عمومی، بازبینی، ارزیابی و در صورت نیاز، اصلاح شود؛

۲. «سند ملی خواندن و ترویج مطالعه مفید»، پس از تصویب، جایگزین «سند نهضت مطالعه مفید» مصوب جلسه شماره ۶۷۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تاریخ ۱۳۸۹/۸/۴ و نیز «سند ترویج فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی» مصوب جلسه شماره ۶۹۲ شورای فرهنگ عمومی کشور به تاریخ ۱۳۹۶/۸/۲۳ خواهد شد.

ماده ۱۴. این مصوبه در ۱۴ ماده و ۶ تبصره در جلسه ۸۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۵/۱۰ شورای فرهنگ عمومی کشور تصویب شد.

